

Søe-Lieutenant-Selskabet.

Tirsdag den 25. Februar 1941 Kl. 19³⁰

Kaptajnløjtnant C. J. H. Høegh-Guldberg:

Indledning til Diskussion om Emnet Søofficerernes
ydre og indre Front.

Kaptajnløjtnant Høegh-Guldberg.

Delegaatkaptajn Sæmussen.

" Aendrup.

Kaptajnløjtnant Mastrup.

Søiløjtnant van Wylich-Slusekoll.

Kontreadmiral E. Hammerich.

Fortroligt.

Kaptajnløjtnant C.J.H. Høegh-Guldberg:

Udkast til Indledning til Diskussion om Emnet Søoffi-
cerernes ydre og indre Front.

Naar Spørgsmaalet om "Søofficerernes ydre og indre Front" i Aften forelægges her i Søe-Lieutenant-Selskabet, er det efter moden Overvejelse og i Samraad med flere. Det er gjort ud fra den Overbevisning, at dette gamle og hæderkronede Selskab er, og altid har været, eneste rette Forum, naar Søofficerer - Søofficerer imellem har staaet over for at drøfte fælles, saavel indre som ydre Anliggender, der krævede vægtige Afgørelser og Standpunkter. Det kan kun gøres her - og det har været gjort med baade Held og Resultat adskillige Gange tidligere. Stedet har altid borget for, at Meningsudvekslingerne foregik de gamle Traditioner tro.

Saaledes vil jeg begynde med at skuffe de Medlemmer, der er mødt med Forventningen om et saakaldt "Rabaldermøde", et saadant Forløb ligger helt ved Siden af Mødets Tendens. Det positive skal komme fra de Medlemmer, der Sagen vedrørende har noget virkeligt paa Hjerterte og som vil tale frit fra Leveren uden Hæmninger. Det gælder om at faa saa mange og saa ærlige Standpunkter frem som muligt.

I trange Tider, bitre og sorgfulde Tider for Flaaden, der har Søe-Lieutenant-Selskabet gennem sin lange Tilværelse ofte maattet kalde til Møde med en mørk Baggrund og en saare usikker Fremtid ventende forude. Jeg skal nævne Eksempler som Aarene 1815 - 1865 - 1907 - 1917 - 1922 o.s.v.

Men Selskabets Medlemmer har altid formaet - som Forfædrene formaaede det - at samle, ranke og paany puste Lue i den hellige Glød, saa Søofficererne paany fik Mod, Lyst og ikke mindst Tro tilbage.

Hvorfor gør vi ikke ligesaa i Dag? Eller er vi blevet ringere? Eller skal Historien om vore Dage og Gerninger til sin Tid vise os som mindre værdige til at have tjent i vor Stand, end de tidligere Generationer, fra hvem vi har nok af lysende Eksempler at gaa efter?

Lad Aftenen i Aften vise, at der stadig
er Krummer i den danske Søofficer!

Efter at have oplevet den 9. April sidste Aar og dette Aars 5. Februar, saa er der sikkert mange, der med mig har undret sig over, at der ikke efter disse Begivenheder er sket noget, rejst en Stemning, kaldt til Samling eller lignende, eller over, at dette Selskab blot er gaaet sin sædvanlige Gang uden at tage Tidens Spørgsmaal op og i Tilslutning hertil at have forsøgt at faa de bedste Kræfter og Midler draget frem til gensidig Nytte og Opmuntring.

Rent naturligt har jeg søgt Svar i Fortiden og er blevet staaende ved Aarene efter 1807 som dem, der minder bedst om vor nuværende Situation. Hvad gjorde man da?

I Aarene 1807 - 1815 da handlede man og havde ikke Tid eller Lejlighed til at afholde Møder i Sø-Lieutenant-Selskabet. Dengang viste Søofficererne, at man kan klare sig med lidet af Materiel og Personel og dog kæmpe med Hæder og Held. At man trods Nedgangstider kan rodfæste Standens Ære saavel indadtil som udadtil.

Det er disse Handlingens Mænd, Kanonbaadskrigens Mænd, der i Dag efterlyses. Tiden er igen en saadan, at selv den mindste Indsats og Udvej bør og skal prøves. Om det vil komme dertil, at vi ogsaa kommer til at staa overfor at gribe til Kanonbaadene igen - i bogstavelig Forstand - det kan ingen besvare i Dag.

Muligheden foreligger, og sker det, saa vil det ikke komme til at mangle paa Søofficerer dertil - thi Forsvarsviljen er stadig stærk og utvetydig hos danske Søofficerer!

Men med Forsvarsviljen, der hører ogsaa Enigheden op, idet der ellers baade paa Søofficerernes indre som ydre Front efter min Mening hersker stærkt divergerende Meninger, stor Uvished og Uklarhed i Linierne, kort sagt Splittelse, hvor der burde være Samling.

-oOo-

Det der i Aften er sat paa Dagsordenen, og som skal diskuteres, er kun Stillingen i Dag og Linierne for den nærmeste Fremtid.

Her skal jeg meget indtrængende henstille til Medlemmerne om at holde sig hertil og helt lade Fortiden, Ansvar, Personer, Systemer m.m. ligge stille hen. Der vil blive nok at drøfte endda.

Aftenens Maal er at søge tilvejebragt Enighed og ikke Strid om Ord eller Gerninger.

-oOo-

Udadtil staar vi for Tiden overfor at tage Stilling til en helt ny Bevægelse - en folkelig Fælles-Oplysnings-Front, hvor Forsvarsviljen i Nationen er den bærende Tanke. Hvad Bevægelsen ellers omfatter, dens Arbejdsfelter og Muligheder er ved forskellige Lejligheder og over for forskellige Forsamlinger blevet fremsat - ikke mindst klart af Sagens militære primus motor, Generalmajor Gørtz.

Bevægelsen er efter mit Skøn mødt med største Interesse og uden mindste Forbehold af en endog meget stor Kreds af Søofficerer. Mange ser hen til Resultatet med største Forventning og ser Bevægelsen som den i Øjeblikket værende eneste sandsynlige Udvej for at løfte Forsvarssagen op over politiske Partistridigheder - andre ser Bevægelsen som en i en Nødsituation kærkommen driven- de Redningsplanke, der altid er bedre end intet.

Min personlige Indstilling over for Bevægelsen er først og fremmest det glædelige i, at der dog er noget, der kan vække, samle og bringe Liv i Søofficererne. Her skete pludselig noget! Bevægelsen kom paa et gunstigt Tidspunkt, hvor mange ligefrem hungrede efter at faa noget ud over det daglige at beskæftige sig med, noget der gav Lejlighed til at faa Luft for meget af det, der knugede en.

Man følte, at man i Tider som disse simpelt hen ikke havde Lov til ikke at prøve enhver Mulighed og ikke havde Lov til blot at indtage et negativt Standpunkt ved at forholde sig køligt afventende. Tiden krævede ren Besked. For eller imod. Helt og afgjort.

Min personlige Stilling til Sagen er, at her synes at være alt at vinde og intet at tabe. Men for mig opstod dernæst Spørgsmaalet: Hvorledes vil Sagen tage sig ud i Praksis. Kan Søofficererne med blot nogenlunde god Samvittighed gaa i Lag med den Opgave? Kan vi selv løse vor Del?

For gaar man ind for Sagen, saa binder Søofficererne sig - ikke politisk, for saa er Sagens Idé allerede forladt - men Søofficererne binder sig selv udadtil, idet der ufravigeligt maa kræves, at den ydre Front holder.

Der maa nødvendigvis en Form for Ensretning til, man kan ikke risikere, at een siger eet, og en anden offentligt skriver det stik modsatte, medens de øvrige mere eller mindre for aabent Tæppe forfægter egne særprægede Meninger. Det kan ikke virke samlende eller

bidrage til at bygge en Folkefront op, det vil kun blive opfattet som et Svaghedstegn af Frontens øvrige Enheder.

Kun med Enighed kan man blive stærk og respekteret; men dette kræver Organisation og Disciplin, det kræver slet og ret Korpsaand. Vejen til at naa den ydre Front hedder:

Søofficerskorpset,

og Fronten skal holdes med dette Korps rent militære Disciplin. Her dikterer Korpschefen, og Korpset har at følge.

Men den ydre Front vil aldrig blive andet end tomt Diktatur - en Form for Blandværk - hvis den indre Front ikke er i Orden. Dens Grundpille bør være Korpsaanden, der ad Frivillighedens Vej dikterer, hvad man bør og gør.

-oOo-

Det skete paa et Møde for kort Tid siden, at der fra en Landofficer til en Leder inden for Arbejderpartiet blev rettet Spørgsmaalet: "Kan De nu ogsaa holde Ro, Orden og Disciplin inden for Deres Rækker? Kan De stole paa Deres Folk?" Svaret blev: "Ja" og begrundet med Fagforeningernes hele Opbygning, Organisation og Aand.

Begge de omtalte Herrer havde, hver efter sin specielle Opfattelse, Forstaaelsen af, hvorledes Orden og Disciplin inden for egne Rækker er af fundamental Betydning for en folkelig Bevægelse, hvor alle mere eller mindre skal frem i Rampelyset og staa for Skud.

Tænker man sig Spørgsmaalet vendt om og rettet til os, da vil jeg personlig nødig være udsat for at besvare Spørgsmaalet om Orden og Disciplin inden for vore Rækker. I denne Forsamling vil Svaret blive et utvetydigt Nej. Vort opløste Korps medførte, at man efterhaanden ikke længere følte sig som et Korps, og denne Opløsning har efterhaanden ført til baade manglende Aand og Disciplin inden for vore egne Rækker og har utvivlsomt skadet vor Sag meget og været et kærkomment Redskab i Modstandernes Hænder. Af Fagforeningerne kan vi paa disse Punkter lære meget.

-oOo-

Søofficerernes indre Front staar for mig som Tidens vigtigste Spørgsmaal - jeg tror ikke, vi kommer udenom før eller senere at faa det bragt i Orden. Hvorfor saa ikke begynde allerede nu i Aften? Begynde med at se Sandheden lige i Øjnene og uden Kompromis tage vor sør-

gelige Stilling frem i Rampelyset og se paa de værste Skavanker. Det kan være pinligt nok at maatte sige det, men frem skal det alligevel, at vi ikke mindst mangler noget saa rigtigt inden for et militært Samfund som Loyalitet opadtil til Ledelsen. Intet var vel naturligere i Tider som disse end at slutte op bag Ledelsen og give den al mulig Støtte og Opmuntring. Men vi gør snarere det modsatte.

For ikke at blive misforstaaet vil jeg paany gentage, at mine Ord ikke bærer mindste Skygge af Hentydning til Person eller Personer i For- eller Nutiden eller til Systemer, Systemskifter eller lign. Her tænkes kun paa Tilstanden af i Dag, Realiteten. Ansvarer kan vi vel - uden at det derfor skal diskuteres - dele saa nogenlunde ligeligt mellem os alle. Hvem kan vel sige sig helt fri for at kunne have skadet mindre ved at have ydet mere.

Denne Tingenes sørgelige Tilstand kan sikkert siges at have sin Rod adskillige Aar tilbage, men navnlig taget Fart efter 1932-Ordningen tilskyndet yderligere af den almindelige udbredte Hang til Kritik og Trang til Sladder i Messer, Frokost- og Varmestuer uden Hensyn til tilfældigt Publikum. Hertil kommer yderligere en ikke altfor udpræget gensidig Agtelse, Brødnid og lidt Stræberi m.m., saa er det alt i alt vel ikke saa mærkeligt, at den indre Front har mistet sit egentlige Jeg og er endt i Opløsning uden nogen rød Traad som Rettesnor eller Holdpunkt.

Det er ogsaa galt paa et andet Omraade, nemlig hvad angaar Forbindelsen og Forstaaelsen mellem Ledelse og Søofficerer. Begrebet dækkes ofte af den moderne Betegnelse: Kontakt. Noget man overalt i civile Virksomheder lægger megen Vægt paa.

Hos os er Kontakten saa ringe, at mange tjenstlige Afgørelser simpelt hen slet ikke kan forstaaes eller fordømmes af den almindelige Søofficer høj som lav. Jeg skal med et Par Ord nævne nogle faa Eksempler: Risikotillæg, Bestillingstillæg, Kystflaadens Nedlæggelse, Flaadekontrol osv.

Afgørelsen i disse Tjenestesager skal og kan selvfølgelig ikke diskuteres, men den Maade slige Sager modtages paa, den Reaktion de medfører, den Surhed de skaber, de Kommentarer de medfører, den Glæde de tager fra Tjenesten taler sit tydelige Sprog om den manglende Kontakt.

Efter disse kritiske Bemærkninger vil jeg lige sige et Par Ord om Kritik i al Almindelighed.

Kritik er godt og sundt; men den er ude paa Lovløshedens Grund, naar den fremsættes samtidig med at den tilsidesætter al Disciplin, Agtelse, Loyalitet og Autoritetstro.

Kritik er kun berettiget, naar det sker inden for egne fire Vægge dvs. mellem Søofficerer og under en sømmelig Form.

Som Rettesnor har man Maaden, der har været anvendt her i Selskabet gennem Tiderne. Den ofte meget skarpe Kritik, der er kommet til Orde, har aldrig skadet Tjenesten men kun gavnet.

Naar man diskuterer Problemerne med ældre Søofficerer, saa møder man som Regel Forstaaelse og mere eller mindre Tilslutning til ens Kritik. Men naar man saa spørger, hvorfor gøres der da ikke noget, saa er Svaret næsten altid saalydende Vendinger som:

Det er vanskeligt for Øjeblikket!

Sagen er ikke moden endnu!

Der kan ikke opnaas mere!

Det er saare rigtigt, men man kan ikke tage Sagen op igen!

osv.

Mange er vist naaet til det Standpunkt, der nærmer sig Tvivlen om, at Øjeblikket aldrig kommer, at Sagen aldrig bliver moden osv.

Samtidig skeler man til, hvad der er foregaaet og foregaar i andre Ministerier saasom Justitsministeriet, Indenrigsministeriet og Trafikministeriet, Politiets Modernisering og Udvidelse, Beskæftigelsescentralen, Luftfarten og hele Spørgsmaalet om de civile Luftværn alt i alt er Ting, der tydeligt viser, at Tiden er inde til at opnaa, hvad der ikke tidligere var muligt. Men det opnaas kun ad nye Veje og Metoder.

Personlig er jeg stadig uforbederlig Optimist. Hvad andre kan - kan vi ogsaa, dersom vi vil.

Ved forskellige Lejligheder er der af ældre Søofficerer blevet kaldt paa Ungdommen.

Men efter min Mening hjælper det ikke at kalde, dersom den ældre Generation ikke kan løse Opgaven at indgyde de unge Tillid til den Tid, der følger, begejstre dem for de Opgaver - enorme Opgaver - der venter paa de unge, naar de skal genrejse Flaaden - denne Gang forhaabentlig paa et bredt nationalt og ikke politisk Grundlag.

De unge af i Dag føler sig svigtet, forladt. De mener ikke, at de ældre taler deres Sag tilstrækkeligt eller rigtigt forstaar deres Synspunkter. De yngste har det sikkert værst af alle - deres første glade Løjtnantsaar er blevet til bitre Dage, og hertil kommer yderligere deres rent ud katastrofale økonomiske Forhold. Hvor der er lidt at tage af, rammer Dyrtiden haardt.

Lykkes det ikke at faa Ungdommen til at lægge hele sin Viljestyrke og sine bedste Evner i Arbejdet for at dygtiggøre sig - da ender man ude i Dekadence - i: Hvad kan det nytte!

Den største Fare for Flaaden er den, at Ungdommen skulde opgive Troen paa Fremtiden.

Ikke mindst for de unges Skyld bør den ydre og indre Front bringes i Orden, saa de kan vokse op under værdige Forhold.

Jeg skal inden jeg slutter kort resumere Hovedpunkterne for Diskussionen:

- 1) Er det paakrævet at faa genoprettet den ydre og indre Front?
- 2) Er Midlet hertil ikke Søofficerskorpset, der udadtil kan virke ved sin rent militære Disciplin og indadtil ved gennem sin Aand at genskabe:
Loyalitet
Agtelse
Autoritetstro og Kammeratskab.

Eller det kan siges endnu kortere og klarere:
Trænger vi ikke til at lære og forstaa
at holde Mund

Trit og

Retning!

Hvorledes Sagen skal gribes an, det bliver Medlemernes Sag. Jeg skal blot pege paa, at man ved tidligere Lejligheder ofte har drøftet vigtige Sager mere end en Aften, at man har nedsat et Arbejdsudvalg, at man har endt Sagen med at indsende en Resolution til Ministeriet - men jeg vil navnlig minde om, at man altid tidligere har haft stort Udbytte af Selskabets Arbejde i Nedgangstider, altid har fundet hinanden - og opnaaet

E N I G H E D.

Indlæg af Orlogskaptajn H. J. Rasmussen, Søe-Lieutenant-Selskabet, den 25^e Februar 1941.

Paa Opfordring af Indlederen skal jeg - næst efter at takke for Opfordringen - have den Ære at fremsætte nogle Synspunkter i Sagen, idet jeg ikke nærer Tvivl om at det nu mere end nogensinde er haardt tiltrængt at klare Begreberne blandt danske Søofficerer.

Der manes saa ofte i denne Tid til "at lade Før-tiden ligge" og til "at indtage positive og ikke negative Standpunkter", og det er ogsaa gjort i Indledningen iaften.

Bortset fra, at vi selvfølgelig ikke skal diskutere Personer og personlige Anliggender her, mener jeg imidlertid, at vi skal være varsomme med at begrave Fortiden saa godt, at vi glemmer at drage Nytte af den. Times det os, at vi skal opbygge et virkeligt dansk Søværn, som forhaabentligt er vel forankret i det danske Folk og hævet op over al Partipolitik, da vil det være meget gavnligt, om vi har draget ^{den} Lære af Fortiden, som vi kan, saaledes at tidligere Tidens Fejltagelser og Maller ikke føres med ind i Fremtiden. Der har vi kun Brug for det gode, som Fortiden kan lære os.

Og Fortiden kan saa vist lære os noget.

Jeg skal indskrænke mig til at gaa tilbage til Dagene omkring den 9^e April i Fjor og se, hvad vi bl. a. kan lære af den Tid.

Dengang gik i hvert Fald jeg og ventede paa, at der skulde ske noget fra dansk Side. ~~Det jeg ventede, der vil~~

Det jeg ventede, der vilde ske var, at vor Ledelse vilde give Marinens Personel den moralske Støtte, som jeg syntes, det var saa indlysende nødvendigt, maatte gives.

Der skete intet - .

Det var i hvert Fald mig en dyb Skuffelse.

I Løbet af April Maaned haabede jeg stadig, at der vilde ske noget, fordi jeg fandt det af største Vigtighed for os alle, at Modet og Haabet ikke gik tabt, og det er der Fare for, naar Skuffelse paa Skuffelse føjer sig til et Slag, som det den 9' April.

Der skete imidlertid intet - og Uvisheden og med den Splittelsen begyndte at **gribe** om sig.

Ud fra Tanken: "Vi er allesammen kede af det" og "det gælder om, at vi ikke taber Modet", prøvede jeg saa i Begyndelsen af Maj at samle nogle Kammerater, og jeg skaffede mig et Par Dages Ro i Sindet ved at udarbejde en Indledning til et Møde, idet Grundtanken heri blot var den: vi maa som Kammerater hjælpe hinanden i tunge Tider.

Senere har jeg erfaret, at adskillige andre har syslet med den samme Tanke, hvilket tyder paa, at det nok havde været rigtigt allerede den Gang at mødes og drøfte Situationen.

Det blev imidlertid ikke til noget, og jeg blev - man kan sige selvforskyldt - en Skuffelse rigere.

Endelig er der Udlaanet af vore Torpedobaade.

Det blev ogsaa en Skuffelse, men det blev ikke alene en Skuffelse, thi ved denne Lejlighed blev der givet en Del af Personellet moralsk Rygstød af Ledelsen

og efter Afleveringen gav Hans Majestæt Kongen Holmens Folk en Støtte, som vi ikke kan være taknemmelige nok for.

Som d'Herrer vil se efter dette korte Uddrag af de allersidste Maaneder, som de formodentlig tager sig ud for de fleste Officerer, har Tiden ikke været fattig paa Skuffelser, og det er vel i særlig Grad de unge - som ikke i den Henseende er i samme Træning, som vi ældre - der føler Vægten af Skuffelserne.

Af den Tid maa vi derfor lære, at alt, som kan gøres, maa gøres, for at mildne fremtidige Skuffelser - og dem kommer der nok flere af - thi kun derigennem kan Modet holdes oppe og Haabet levende.

Det var lidt Fortid.

Jeg vil da vende mig mod Dagen, der ligger for os, for at se, hvad der kan gøres for at udbygge den indre Frønt.

Min Tanke i Maj var gennem Møder at samle Kammerater, for at vi kunde støtte hinanden, naar det kneb med Humøret.

Kort sagt: For at hjælpe hinanden - udbygge Kammeratskabet.

Det er jeg sikker paa gælder ogsaa i Dag, og mit første positive Forslag er derfor: Lad os af yderste Evne beflitte os paa at styrke Kammeratskabet, og lad det, hvor Betingelserne er til Stede, blive til Venskab.

Her i denne Kreds er saa god Jordbund, som vel ingen andre Steder, der kræves blot den ene Ting: at vi vil.

Den svigtende Kontakt mellem Ledelse og Officerer, som Indlederen omtalte, maa ubetinget og hurtigst bringes til Veje.

Alle Søofficerer vil med Glæde vise Loyalitet over for de Ledende, naar blot der virkelig bliver ledet, men jeg er ikke enig med Indlederen i, at det under saa vanskelige Omstændigheder, som dem vi for Tiden lever under, alene skal være efter Princippet: Kæft, Trit og Retning.

Jeg tror, at vi i Dag naar længere, naar der ledes efter Forstaaelsesdisciplinens Principper, dem vi er saa stolte af er Dagens Form for Disciplin overfor vore orlogsgaster, og som vi lige har forklaret danske Arbejdere.

Netop i en saa vanskelig Tid, som denne, maa disse Principper ogsaa anvendes over for Befalingsmænd, saaledes at de klart indser at givne Ordre maa udføres.

Det er vist tilstrækkeligt at erindre om, hvad der kunde være undgaaet, hvis i sin Tid Spørgsmaalet, om der skulde stryges Miner fra første Færd var blevet behandlet efter Forstaaelsesprincipperne.

Kontakten maa som sagt oprettes, og dertil har vi kun at tilsige vor omgaaende Støtte og at være fuldt loyale.

Saa er der Spørgsmaalet: "Hvordan staar det til blandt Søværnets andre Befalingsmandsgrupper?"

"Er her ikke en Opgave, der snarest bør tages op?"

"Kan vi ikke gøre vort -hver især- til at styrke Sammenholdet og udbygge Troen paa Fremtiden?"

"Er den samme Opgave taget op blandt Mather og Vpl?"

Paa dette Omraade er jeg henvist til at spørge, da jeg for Tiden ikke har tjenstlig Berøring med dette Personel.

Der maa være Opgaver paa det Felt, som det nok er værd at tage fat paa, men der mangler formodentlig Retningslinier ikke alene for at Arbejdet skal gøres, men ogsaa for hvordan det skal gøres ?

Er der ikke en Opgave for en Kulturfront i Marine-ministeriet at tage op snarest ?

Søofficererne skal være lysende Eksempler for alle andre i Søværnet.

"Men hvordan er vor Optræden ?"

Vi maa uden Diskussion kunne være enige om at optræde militært fuldt korrekt.

Ser vi imidlertid blot paa den militære Hilsen, saa udføres den nu af Værnepligtige med 2 Maaneders Eksercerskoleuddannelse i det store og hele saa godt, som vi vel kan forlange det, "men hvor mange besvarer denne Hilsen korrekt ?"

Glemmer vi ikke for ofte, at den militære Hilsen ikke aflægges som et privat "God Morgen" til "Hr. Rasmussen", men som en beordret tjenstlig Hilsen over for Overmandens Uniform. Af den Grund er det ikke alene Overmandens Pligt ikke at give Afkald paa den ham tilkommende militære Hilsen, men det er ogsaa hans Pligt at bevare den fuldt ud korrekt.

Det er noget, vi straks fra i Morgen tidlig kan bringe i Orden.

Kravet om, at Hilsepligten skal opretholdes, medfører imidlertid med uomgængelig Nødvendighed, at vi er saaledes uniformeret, at vore militære Gradstegn er tydelige.

Det er de ikke med blaa Regnfrakke, for der er ingen-
-heller ikke i Hæren og den tyske Værnemagt- der
kan se paa vore Hueemblemer, hvad vi er.

Dertil stiller vi vore Lærere i militær Uddannel-
se i en saare vanskelig Situation, naar de skal
forklare en vordende Befalingsmand, at han skal fore-
dre Hilsen af en Undermand, for hvem det knapt er
muligt at erkende, at han staar over for en Overmand

Dette Punkt maa kunne bringes i Orden i Løbet
af kort Tid.

At den ikke eksisterende fælles militære Række-
følge mellem Hæren og Søværnet kan afstedkomme
lignende Urimeligheder er ligesaa indlysende, men
vanskeligere at afhjælpe. Lad os haabe, at en ny Lov
engang vil bringe det Spørgsmaal i Orden.

Medens jeg er ved Uniformsspørgsmaalet, vil jeg g
gerne slaa til Lyd for, at tjenstgørende Officerer i
ikke følger det Eksempel, som mange for Tiden viser
ved ~~ikke~~ at gaa civilt paaklædt til og fra Tjeneste.

Straks efter 9'April fik jeg at vide, at hvis jeg
ikke ønskede at gaa i Uniform, var jeg velkommen til
at møde paa Arbejde i civil Paaklædning.

Det gjorde mig ondt ---vi Officerer har dog intet
at skamme os over -i hvert Fald da mindre end enhver
ikke militær Dansker har at skamme sig over, og jeg
lovede mig selv, at jeg til og fra min Tjeneste vilde
gaa i Uniform, saalænge Landet var besat, og saalænge
jeg maatte gaa i Uniform.

Senere har jeg opdaget, at civile Danske for Tiden slet ikke er saa kede af ogsaa at se danske militære Uniformer paa Gaden, hvad der maa tilskynde os til at gaa i Uniform.

Det er noget, der heller ikke kræver særligt Iværksættelsessignal.

Saa er der Forholdet til Hæren - det saakaldte andet Værn.

Skal vi ikke starte med at ramme en Pæl gennem den Betegnelse, der i disse Samlingens Dage, mere end ellers virker saa adskillende. Vi hører alle til eet Værn, Danmarks. Lad os slaa det fast altid, saa lærer vi maaske ogsaa hurtigere, at vi har samme Opgave at løse i Fællesskab.

Blandt yngre og unge Officerer kendes den fra tidligere Tid nedarvede Ikke-Velvillie overfor Hærens Officerer ikke, og der hvor den endnu maatte have til Huse, bør den snarest udryddes.

Vi hører til eet Værn, Opgaven vi har er den samme og den kan kun løses ved det snævrere mulige Samarbejde mellem ^{de} forskellige Grene af Værnet.

Derfor maa vi være paa velvillig Fod med vore Kammerater i Hæren, og det maa vi fremfor alt være, før vi evt. skal ud og oplyse Folket.

Her er et Felt, hvor Fortiden ubetinget maa hvile og være dybt begravet, hvor smertelige Erfaringer nogen end maatte have fra tidligere Lejligheder, hvor Midlerne til Forsvaret skulde deles.

"Hvad kan vi gøre for tjenstligt at udbygge Samarbejdet med Hærens Officerer?"

Er det ikke muligt gennem Forbindelsesofficerer, der gennem længere Tid gør Tjeneste i andre Grene af Værnet at sprede Kendskabet til saavel Personer som til Tjeneste og Materiel? Vi kan uden Tvivl lære meget af hinanden og maaske ogsaa spare nogle Penge ved at undgaa at foretage ensartede Forsøg om samme Emner o.l.

Der var maaske ogsaa en Mulighed for i højere Grad at faa samme Apparater til Løsning af samme Opgave.

Vi kunde maaske ogsaa opnaa, at den samme Ting hed det samme paa Holmen og i Baadsmandsstræde f. Eks.

Men det vil koste baade Tid, Penge og Forhandlinger for at faa bragt Uoverensstemmelserne ud af Verden, men man vil samtidig faa rig Lejlighed til at prøve Forhandlingsevnen mellem Hærens og Søværnets Folk.

Vilde det mon gennem en rig Udveksling af Forbindelsesofficerer ikke ogsaa være muligt gennem nogle Aar at skabe en Stab af Officerer, der vilde være egnet til at indtræde i en fælles Forsvarsstab e.l.

GUD, KONGE OG FÆDRELAND.

Det er høje Idealer, der særligt i denne Tid ofte skrives og tales om.

Fra Udlandet hører man om og ser Billeder af unge Befalingsmænd og menige, der aflægger Fanaed, inden de gaar i virkelig Tjeneste for deres Land.

Saa vidt jeg ved gjorde man noget lignende herhjemme i gamle Dage.

Nu til Dags underskriver man den almindelige Tjenestemand'sformular om at holde Grundloven o. s. v. et Løfte, som i sin Form i Forhold til det gamle ~~Emb.~~ Embedsmandsløfte iøvrigt ogsaa er blevet forfladiget.

Jeg tror, at de Forfladigelser, som bl. a. paa dette Omraade i de senere Aar er gennemført her i Landet, ikke er af det gode, og netop hos os i Marinen med de gamle Traditioner, mener jeg, at Indvielse af de Mænd som skal tjene Konge og Land, gennem Aflæggelse af Faneed under højtidelige Former, vil kunne være i høj Grad medvirkende til at give Personellet Styrke og Kraft til at tage ogsaa de tungeste Byrder op.

Et Bevis paa, at dette maa være rigtigt, har man deri at vist alle andre Landes Soldater aflægger Faneed.

Som det sidste Punkt:

Vi maa have noget at samles om, udover Tjenesten, som selvfølgelig maa passes til Punkt og Prikke.

Der er jeg enig med Indlederen, naar han peger paa det Oplysningsarbejde for det danske Folk, som er i sin Vorden.

Her kræves der imidlertid først, at vi bliver enige.

Selve Sagens Begyndelse finder jeg er taget meget uheldigt op, idet vi ikke har den indre Front klar, før vi staar overfor at skulle ud at arbejde paa den ydre Front.

Vi maa først klare vore egne Begreber og have bragt Orden i vort eget Hus, og dertil maa vi være ganske anderledes kendt med vore Kammerater i Hæren, før vi kan tage mod Indbydelser til at oplyse Folket.

Vi maa som sagt ogsaa i denne Sag være enige, og kan vi i hvert Fald ikke blive enige om, at skal & der engang siges noget til Danmarks Folk om Forsvaret - rent sagligt selvfølgelig - saa er Officerer da de, & der maa formodes at være bedst kvalificeret til det Arbejde.

Hvis det er rigtigt, maa vi ogsaa kunne blive enige om at dygtiggøre os til den Opgave, saaledes at vi, naar der bliver kaldt, virkelig med Ære kan honorere de Krav, der stilles til os.

Da disse Krav næppe vil blive stillet foreløbig, skulde der, hvis vi tager fat, være Tid til den nødvendige Dygtiggørelse af dertil egnede Officerer.

Der kræves stadig blot, at vi vil.

Men det er netop det prekære Spørgsmaal, vil vi eller vil vi ikke være med i det Oplysningsarbejde, som selvfølgelig skal være for Folket og ikke for politiske Partier.

Man grubler over, om det er rigtigt, at Officerer skal være med til at purre den -forsvarsmæssig set - paa ca. 20' Aar slumrende danske Befolkning ud, men det er vor Pligt ikke alene at tjene Danmark med Sværd i Haand, men ogsaa gennem Pen og Tale, naar det forlanges, og jeg tror, at naar Danmark engang skal vækkes, saa bliver der Brug for mange til at "purre kraftigt". Det bliver sikkert ikke tilstrækkeligt, som i gamle Dage paa Kadetskolen, at varsko:

"Fædrelandet kalder".

Da alle nu imidlertid ved, at der hersker megen Uenighed om denne Sag, vil jeg tillade mig med den højtærede Formands ~~Sant~~tykke at foreslaa, at man søger at skaffe Oplysning om, hvorledes Hans Majestæt Kongen ser paa dette Arbejde og paa dets Udførelse af tjenstgørende Officerer.

Det er maaske meget at bede om, men jeg tror, det vilde være til uvurderlig Gavn, ikke alene for Sagen, men ogsaa for Enighedens Skyld baade i Søværnet og i Hæren, at man blev gjort bekendt med Hans Majestæts Syn paa denne Sag.

Kan vi først med den gamle Sang sige:

"Naar Kongen er med os",

ja, saa maa vi ogsaa alle kunne gaa enige til det Arbejde og udføre det med Iver og Lyst for vort Land.

Til Slut vil jeg gerne udtale:

Vi har haft mange drøje Aar som Officerer og aldrig før har vel Henrik Gerners Ord om Enighed haft større Betydning for os end nu. Hvor den enkelte staar raadvil og usikker, der staar vi -dygtigt ledet- sammen: fast og urokkeligt, erindrende at det ofte er i de sværeste Tider at de Mænd skabes, som kan udrette det vikeligt store for deres Land.

Ved at staa sammen vil vi kunne bevare Haabet om Fremtiden.

Maaske ikke vor egen, men vort gamle Lands Fremtid.

Det er nødvendigt at se langt frem, og det har før set mørkt ud i Danmark og er atter blevet Dag.

Vi maa bestandig erindre, at vi skylder vort Land vor Tjeneste, og det ligegyldigt, hvilken Tjeneste, det bliver - men forøvrigt kan vel ingen Tjeneste blive svarere end den, som nogle var ude for den 9' April.

Jeg vil ikke under disse Omstændigheder have hentydet til Henrik Gerners her saa ofte citerede Ord om Enighed, uden samtidig at nævne den -sikkert mindre kendte - Slutningssætning paa hans Gravmæle, som lyder:
"han elskede Fædrelandet over alt".

Lad os alle huske det, og lad det løfte os ud over Hverdagens Smaating.

3

Supplerende Bemærkninger til Kaptajnløjtnant C.J.H.Høeegh-Guldberg's
Foredrag: Indledning til Diskussion om Emnet Søofficerernes ydre og
indre Front.

Foredragsholderen har opfordret mig til at deltage i Diskussionen i Aften og jeg skal i den Anledning tillade mig at fremkomme med nogle supplerende Bemærkninger i Tilknytning til Emnet: Søofficerernes ydre og indre Front, idet jeg dog paa Grund af de mange Indlæg i Diskussionen udelukkende vil komme ind paa 2 Ting : nemlig Kritik og Disciplin.

Det er desværre en Kendsgerning, at der med Flaadens Forfald i de sidste Aartier er fulgt en gradvis Tilbagegang paa Disciplinens Omraade inden for Søværnet.

Denne Tilbagegang paa dette Omraade har faaet sit stærkeste Udtryk i den Kritik, der i de senere Aar har givet sig saa kraftigt til Kende.

Der er her ikke saa megen Tale om den ydre Disciplin, der giver sig Udtryk i Optræden og Former, selv om den til en vis Grad ogsaa er blevet ^{paa visse} af Tilstandende, men det er mere den indre Disciplin, der ^{er} betinget af gensidig Tillid, Forstaaelse, Loyalitet og Respekt, og som er den vigtigste Del af Disciplinen, der tilsyneladende har faaet et Knæk.

Da Tilstedeværelsen af en saavel indre som ydre Disciplin er af den største Betydning - ja en Nødvendighed - for en militær Organisation og ikke alene er det Fundament, hvorpaa hele Organisationens hviler, men ogsaa det Kit, der skal holde sammen paa det hele, saa er Tilstedeværelsen af en god Disciplin ogsaa en Betingelse for Søværnets fremtidige Udvikling og Bestaaen.

Man bør derfor allerede nu søge at standse denne Tilbagegang og sætte ind for at højne Disciplinen.

For at kunne gøre dette maa man imidlertid gøre sig klart, hvad Aarsagerne er til at Disciplinen er gaaet tilbage, da der sikkert maa findes naturlige Aarsager dertil, Disse maa rimeligvis siges at være velkendt af Flertallet af Selskabets Medlemmer, men jeg vil dog gerne tillade mig uden at gaa i Detailler at pege paa enkelte Forhold.

1. De hyppige Søværnslove med de deraf følgende An -

dringer i Organisation, Personelrammer, Materielrammer m.m. bevirkede at Søværnet aldrig naaede at komme i Ro, før den næste Søværnslov skulde forberedes og føres ud i Livet.

2. De utilstrækkelige økonomiske Rammer, der gjorde det klart for Personellet at et kampkraftigt Søværn ikke kunde opbygges paa det bestaaende Grundlag.

3. Det stadige Haab om en Strømkøntring, der vilde føre til Genopbygning af Forsvaret. Samtidig hermed Bevis^dtheden om at en Flaade ikke kunde genopbygges paa kort Tid, hvorfor man saa sig nødsaget til at bibeholde og anvende Reservemateriel i ret stor Udstrækning, hvilket atter nødvendiggjorde Uddannelse af Personel til disse Skibe. Da Udkommandoerne var faa og korte, kunde man saaledes ikke til Stadighed have uddannede Besætninger til Linieskibsmateriellet.

4. Søværnslovene gav ikke Mulighed for Udvidelse af Personelrammerne i samme stigende Grad som Kravet til fast Personel voksede med Udviklingen af Undervandsbaadsvaabnet og Luftvaabnet og da yderligere Kystdefensionen atter overgik til Søværnet med Loven af 1932, havde vi i Virkeligheden ikke Raad til at afse en eneste Befalingsmand til denne Del af Forsvaret.

I Søværnsloven af 1937 søgtes der at raade Bod paa Personelmanglen, men da Krigen udbrød i September 1939, havde Tiden ikke tilladt at Virkningerne af Loven kunde spores.

5. Med Undtagelse af Uddannelsen af Personellet ved Undervandsbaadsdivisionen og ved Flyvevæsenet tillod de snævre økonomiske Rammer ikke en effektiv Uddannelse af Personellet og dette i Forbindelse med de værnepligtiges korte Tjenestetid bevirkede, at man ikke kunde gennemføre med Held baade Enkeltskibsuddannelse og Uddannelse i Eskadre.

Personellet var saaledes ikke fortroligt med Tjenesterⁿ hvilket stod alle klart og dette skabte Utilfredshed og Usikkerhed.

Dette i Forbindelse med flere andre Aarsager samt ^{bla} Bevis^dtheden om, at Udviklingen i Europa mere og mere maatte føre

til en Stormagtskrig, hvor Danmark kunde blive inddraget og hvor Forsvaret vilde være temmelig magtesløv resulterede i en Splittelse blandt Søofficererne, der tilkendegav sig ved en idelig Kritik saavel opefter som nedefter til overordentlig stor Skade for Disciplinen.

Denne Kritik har skadet indenfor Søofficerernes egne Rækker og har ikke skabt Respekt for os blandt de øvrige Kategorier i Søværnet eller uden for Søværnet.

Som Foredragsholderen har nævnt, kan berettiget Kritik være gavnlig og kan sætte Tankerne i Bevægelse, men man bør som Søofficer være varsom med at fremsætte selv berettiget Kritik paa urette Sted. Jeg gaar paa dette Punkt endnu videre end Kaptajnløjtnant Høeg-Guldberg og mener at Kritik kun bør finde Sted blandt nogenlunde jævnaldrende og kun naar disse er alene.

Her vil jeg gerne bede om ikke at blive misforstået, idet enhver Officer naturligvis bør sige sin Mening, naar han bliver opfordret dertil, selv om den kommer til at virke som Kritik. Det bliver da den spørgendes Sag at sørge for at Tid og Sted er rigtigt valgt.

Særlig vil jeg gerne pege paa, at Messerne er et daarligt Sted at fremsætte Kritik blandt Søofficerer indbyrdes bl.a. fordi Messemedlemmerne Sammensætning er meget heterogen og fordi Messegasterne har deres stadige Gang i Messen. Man kan rolig regne med at enhver uheldig kritisk Bemærkning i Officersmessen cirkulerer blandt Besætningen.

Kritik i Messerne virker nedbrydende og svækker Søofficerernes Stilling og derved Chefens Autoritet. Men uhemmet og negativ Kritik gennem en lang Aarrække virker ødelæggende som en langtsom dryppende Gift paa Aanden og Disciplinen i hele Søværnet og nedbryder Respekten og Tilliden til Søofficerernes Evner som Ledere.

Hvad er der saaledes opnaaet ved Kritik ?.

Klikkedannelser, Splittelse blandt Søofficererne, manglende Respekt nedefra og udefra, og Tilbagegang i Disciplin.

Det er derfor ganske nødvendigt at vi ikke fort-

sætter ad den^{ne} Vej, men stopper den utidige Kritik og prøver paa igen at sætte Disciplinen i Højsædet.

Hvad kan vi da ellers gøre for at gavne Disciplinen? Ja jeg skal kun pege paa en vigtig Ting. Der er et Ord, der altid har haft en særlig god Klagg i den danske Flaade og det er Loyalitet.

En Officers første Pligt overfor sine Foresatte er at være loyal. Loyalitet kræver Aabenhed og Ærlighed, samme Ansigt naar den foresatte er til Stede og naar han vender Ryggen til. Loyalitet fordrer, at man altid overfor de undergivne sørger for at støtte sin Foresattes Autoritet og altid sørger for at virke i den Foresattes ^{and}.

Vi skal saaleds være loyale baade over^{for} den øverste Ledelse og over for de enkelte Ledere. Uden Loyalitet bliver Ledelsen ikke stærk. Det kan gaa i Fred uden en stærk Ledelse, selv om det ikke gaar godt, men det kan ikke gaa i Krig.

Selv den dygtigste Leder formaar intet alene. Han maa støtte sig til en fast Officersblok uden Revner til et enigt Officerskorps. Et ⁶ spittet Officerskorps giver en svag Ledelse.

Loyalitet opefter kræver naturligvis ogsaa Loyalitet nedefter. De ledende til enhver Tid bør søge at forstaa de undergivne og være lydhøre over deres berettigede ~~Krx~~ Ønsker.

Loyalitet kan naturligvis misbruges, men til ikke blive det af den rette Mand paa den rette Post.

Hvis Diskussionen i Aften kunde føre til at Kritik i Messerne forstummer og at Loyalitet til Gavn for Disciplinen atter sættes til Højbords, saa er vi kommet ind paa den Vej, der fører os ^{til} forbi det første Maal paa den lange Vej til Søværnets endelige Genopbygning. Og det første Maal er et samlet Officerskorps, hvilket netop nu er særligt ønskeligt, for at de ledende kan optræde stærkt udadtil under de for vort Land og Folk saa vanskelige Tider.

Kaptajnløjtnant C.E.J.Hastrup.

København, den 24' Februar 1941.

Indlæg i Diskussionen om SØOFFICERERNES INDRE OG YDRE FRONT.

Det er med stor Glæde, vi unge Søofficerer hilser denne Diskussion, idet den giver os Lejlighed til at lette vore Hjerter og komme frem med de Problemer, der har pint os i en længere Aarrække - ja, lige siden vi trædte ind i Søværnets Tjeneste. Det er mit Haab, at Diskussionen maa blive ført paa samme værdige Maade, som Indlederen har anvist; men det er tillige mit Haab, at vi taler rent ud og ikke lægger Skjul paa vore inderste Tanker.

Jeg kan ikke paa noget Punkt gaa imod Indlederen, der paa en saa smuk Maade har givet Bolden op, og mit Indlæg bliver da kun en videre Uddybning af de Problemer, der efter min Mening ligger os alle paa Sinde. Jeg vil tillige prøve paa - saa klart som muligt - at give Udtryk for min personlige Opfattelse, som ung Officer, af de Opgaver og de Krav, der stilles til danske Søofficerer af idag.

For straks at kommetil Sagen vil jeg opdele en Officers Opgaver i to Hovedgrupper:

- 1) en militær-teknisk Opgave.
- 2) en national folkeopdragende Opgave.

Den første Opgave har hidtil været den eneste, vi har beskæftiget os med - bortset fra enkelte Undtagelser; men den 9' April viste tydeligt for os alle, at denne Opgave ikke kunde løses; fordi den anden Opgave ikke var løst. Nu er der sat en Stopper for den militære Opgave; men tilbage staar den uløste nationale Opgave. Det er min absolutte Overbevisning, at vi af al Magt bør sætte ind paa denne Opgave, saa meget mere, som jeg betragter Løsningen af den som en nødvendig Forudsætning for, at vi skal kunne løse den militære Opgave.

Hvori bestaar da denne Opgave? Den bestaar deri, at vi skal give Landets Ungdom - og i Tider som disse: den størst mulige Del af Landets Befolkning - et uselvisk Syn paa Fædrelandet, saaledes at den med Glæde, sammen med os, ofrer det dyrebareste, for at Land og Folk kan bestaa. Vi skal lære den, at forstaa, at dette Offer er en Pligt og en Ret, vi alle har overfor det Land, vi kalder vort.

For at gaa igang med denne store Opgave maa vi stille uhyre Krav til os selv. Vi maa først og fremmest selv have den rette Aand og den rette Indstilling overfor vor Gerning som Søofficerer, vi maa se bort fra personlige Fordele og kun være besjælet af den ene Tanke, at vi skal yde vort bedste overfor Konge og Folk som et enigt Korps og paa Linie med Hærens Officerer. Kort sagt: den indre og den ydre Front skal være ren og ubrudt.

Hvorledes kan vi da opnaa den rette Aand? Ved at vi fra Starten præges gennem Belæring og gennem Eksemplets Magt. Det er sørgeligt at sige; men i de 5 Aar, jeg gik paa Kadetskolen, søgte man at lære mig Matematik, Navigation, Artilleri, Søminelære og mange andre Fag - altsammen objektiv Undervisning, der er en absolut Nødvendighed for Løsningen af den militære Opgave. Men jeg savnede den subjektive Belæring, den der skal præge os for Livet i een ganske bestemt Retning. Jeg ved ikke, hvordan Forholdene er i Øjeblikket paa Skolen; men jeg haaber, at man søger at hamre ind i de unge, at de skal være danske Søofficerer - i Ordets dybeste Betydning - at de skal udfylde en Plads i et Korps, der har til Opgave at føre Landets Ungdom til den yderste Indsats. Det er Søofficerskorpset med den rette Korpsaand, vi skal skabe. Dette Korps anser jeg for at være en Forudsætning for al fremtidig Virken for Landets Forsvar, og de Vanskeligheder, der i Øjeblikket maatte være for dets Oprettelse, maa og skal fjernes, hvis vi vil fremad - og det vil vi.

"Vi maa se bort fra personlige Fordele". Det kan navnlig de helt unge i Løjtnantsgraden tale med om, idet de maa arbejde under meget daarlige økonomiske Forhold. Vi, der nu kan leve taaleligt af vor Gage, havde de samme Vanskeligheder at kæmpe mod; men vi maa ikke glemme, fordi vi i Øjeblikket har det godt i den Retning, at Forholdene er meget daarlige, og vi maa aldrig blive saa negative, at vi siger: fordi vi havde det slemt, maa de andre ikke have det bedre.

Naar Forholdene i Søværnet er nogenlunde taalelige, har man det Indtryk, at Interessen for Ungdommen er saa som saa; men naar det gaar galt, som det nu er gaaet galt - og det er ikke Ungdommens Skyld - kaldes der paa de unge. De skal være forrest i Kampen, Fremtiden tilhører dem, de skal bære os gennem Trængslerne. Jeg henvender mig nu navnlig til de ældre og til dem i de ledende Stillinger. Glem nu ikke Ungdommen, naar Sejren er vundet - for vi skal vinde den. Tænk stadig paa Ungdommen, der kæmper for at holde Ideens Fane højt, og lad den ikke kæmpe alene. Husk, at den Loyaltet, vi viser opad, og som er en naturlig Følge af vor Inde

stilling, ikke er nok til at føre Søværnet gennem Krisen; men gensidig Loyalitet og Agtelse giver os Glæden ved Arbejdet og giver os nye Kræfter, saaledes at vi samlet, som eet Korps, kan arbejde for Landets Genrejsning. Vi unge kan ikke kæmpe alene, vi maa have erfarne Ledere; men vi maa have Tillid til vore Ledere. Den Tillid har vi ingen Indflydelse paa; det bliver Deres Sag at indgyde os den gennem Deres Aand og ved Deres Handlinger.

"Vi maa se^s bort fra personlige Fordele". Det er bitre Ord, der skal frem nu; men jeg tror, vi alle er bedst tjent med, at der tales rent ud. I de senere Aar har vi indenfor Søofficerernes Rækker mødt en Indstilling, der forfærdet os, en Indstilling, vi ikke forstaar. Det er Klikevæsenet, jeg hentyder til. Hvorledes kan Søofficerer danne Klikker, der bekæmper hinanden, uden derved paa det groveste at krænke den militære Subordination og Loyalitet? Hvis vi skal skabe et enigt Korps, maa vi gøre os klart, at Klikedannelser er en Kræftskade, der maa og skal udryddes, for at den indre saavel som den ydre Front skal kunne holde.

"Vi maa være enige udadtil". Det er et Forhold, jeg tidligere har berørt her i Selskabet. Det er mig ufatte- ligt, at Officerer med en speciel politisk Opfattelse udtaler sig offentligt om Forhold indenfor vor egen Kreds - i direkte Opposition til den ansvarlige Ledelse. Hvis vi vil vinde Folkets Agtelse - og det trænger vi i høj Grad til - maa vi staa som danske og udelukkende som danske Søofficerer, og det kan ikke forenes med politisk Virksomhed, af hvad Art den end maatte være. Som Forholdene er, vil jeg anse det for rigtigt, om man forbød danske Officerer at være Medlemmer af noget politisk Parti.

"I den ydre Front maa vi staa paa Linie med Hærens Officerer", og det vil sige, at der maa skabes en intim Kontakt mellem de to Værn. Den aarhundredgamle Strid maa ophøre; det gælder jo ikke om at genrejse Søværnet eller Hæren; Men ~~Landet~~ Danmark og Danmarks Forsvar skal genrejses. Jeg kan kun se een Vej til dette Maal, og det er, at Hærens og Søværnets Ledelse danner et Forsvarsraad, der kan suppleres med Fagfolk af enhver Art. Det skal være den militære Sagskundskab, og kun det Raad har Ret til at udtale sig offentligt. Alle andre indenfor de to Værn maa lære at holde Mund, Trit og Retning.

Til Slut vil jeg fremkomme med nogle personlige Bemærkninger om det Oplysningsarbejde, der i denne Tid er ved at blive sat igang. Tilsyneladende har det skabt Splittelse ~~indenfor~~ mellem Officererne indenfor begge Værn, og udefra rettes der ogsaa Angreb paa det. Jeg tror, at vi er inde paa den rette Vej; men, som Indlederen saa rigtigt bemærkede, det hele falder ynkeligt til Jorden, hvis vi ikke er blevet enige om vor Indstilling, inden Folket kalder os ud til det virkelige Oplysningsarbejde. Der er uanede Muligheder i det danske Folk - ganske uden Hensyn til, hvem det har som politiske Ledere i Øjeblikket - og naar vi kan faa en Chance for at komme paa Talefod med Folket, har vi ikke Lov til at sidde med Hænderne i Skødet og sige: Kommer den Mand med, kommer jeg ikke. Vi maa gøre os klart, at vi skal tjene Konge og Folk. Den 9' April fik vi ikke Lejlighed til at yde noget, vi gerne vilde have ydet; men nu er der en Lejlighed til virkelig at gøre en Indsats.

Stryg de personlige Fordomme, stryg den politiske Indstilling, skab et enigt Korps og gaa ud til det danske Folk som danske Søofficerer - Skulder mod Skulder med vore Kammerater fra Hæren - og kæmp for at genrejse Livsmod og Værnevilje. Vi maa dog huske paa, at den Fædrelandskærlighed, mange viser i Øjeblikket, ofte er usægte, bygget paa nationalt og politisk Had; men netop derfor skal vi give dem af vor Fædrelandskærlighed, den ægte, der har Rod dybt i vore Hjerter; fordi vi er danske og altid vil vedblive med at være danske.

Opgaven er stor, og den stiller store Krav til os; MEN INTET KRAV TIL DANSKE OFFICERER SYNES MIG FOR STORT, NAAR DET GÆLDER DANMARKS GENREJSNING.

Hastings

5

Sølejtant I K. van Wylich-Muxoll.

København, den 25. Februar 1941.

Indlæg i Diskussionen om Emnet
Søofficerernes ydre og indre Front.

Paa Sølejtanternes Vegne takker jeg Indlederen, fordi en Sag, der har ligget os unge saa stærkt paa Sinde, nu er taget op til Debat,- og paa næsten alle Sølejtanters Vegne skal følgende anføres, idet vi vil benytte Indlederens Opfordring til at tale frit fra Leveren (uden Hæmninger.)

I. Søofficerernes indre Front.

Forudsætningen for at der overhovedet skal kunne være Tale om en ydre Front maa efter vor Mening være, at den indre er i Orden, og det, der efter vor Formening skal virke samlende er ikke, som Indlederen mener, den nye Folkebevægelse, men Tilliden til os selv og vort Arbejde og Samarbejdet om at rette de Misforhold, der synlig for os alle findes indenfor vore egne Rammer.

Disciplinen indenfor Søofficerskorpset som Helhed forekommer os saaledes den slettest mulige. Forholdet blandt Søofficerer er præget af manglende Loyalitet og svigtende Tillid baade opad og nedad, og vi kan fuldt gaa ind for Indlederens Udtryk: den manglende Kontakt.

Vi er tilsyneladende opdraget i Selvstændighedens, men anvendes udelukkende i Ansvarsløshedens Aand. I vor praktiske Tjeneste til Søs skal vi saaledes udelukkende registrere Begivenhedernes Forløb, men vi faar aldrig at vide, hvad denne Registrering har ført til, vi har aldrig haft Følelsen af, at vort Arbejde skulde benyttes til noget.

Ifølge Søværnskommandoordre har det endog været Søofficererne direkte forbudt at tage selvstændig Stilling til at handle uden først at spørge-ved pludselig opkommende Situationer-, derfor den udbredte Radvildhed og manglende Foretagsomhed den 9. April.- Om Flaaden havde været 10 Gange saa stor, var det næppe gaaet anderledes; vi har manglet Aand, vi har hidtil været en Stand i Slavelænker med Slave-moral, idet det egentlige krigsmæssige altid er kommet i anden eller tredje Række.

Ikke engang Begivenhederne omkring den 9. April formaaede at vække os. Splittelsen inden for Søofficerskorpset og Klikedannelsen tog nu først Fart.

Saaledes maa vi paa det skarpeste tage Afstand fra Indlederens Udtalelse om, at den nye Bevægelse virker samlende. Hvorledes skulde den ogsaa kunne det, naar den allerede fra Starten, d.v.s. paa det Tidspunkt, da Størstedelen af Flaadens Officerer blev informeret i Sagen, var kommet ind paa et Sidespor, hvis Kurs ikke var til at overse og med Opgaver, vi slet ikke syntes, vi var i Stand til at magte, samtidig med at der blev hevet og trukket i os af en Mængde forskellige, tilsyneladende tilfældige Officerer, jvfr. de hver Gang forskellige Underskrivere af Indbydelserne til de orienterende Møder, hvor ikke een havde Søværnskommandoens Stempel, hvilket jo maa være det tjenstligt eneste korrekte, saafremt Søværnskommandoen er gaaet ind for Sagen.

Og samtidig var der andre, lige saa betydende Officerer, der talte imod Bevægelsen. - Hvad skulde vi unge gøre, vi var fuldkommen i Vildrede, noget saadant havde vi aldrig været ude for før, vi følte, at alt var i Opløsning, vi havde nærmest Indtryk af, at Marinen var hoppet paa i Farten, uden at have undersøgt, om det var det rigtige Tog, man var kommet med. - Dette kunde ikke mane til Samling.

Prøvede vi saa at faa dette Kaos klarlagt, svarede man os: Ja vent, til vi bliver os selv, saa vil der blive rensset ud. Hvem med Kendskab til dansk Mentalitet tror paa en saadan Udrensning. Tør vi unge spørge, hvorfor den skal renses ud, og hvem det er, der skal fjernes fra Marinen.

Lad os dog her aabent og ærligt vedgaa, at alle vi Søofficerer har Del i det samme tunge Ansvar, idet vi dog har gaaet under Benaevnelsen Fagfolk og maa staa solidarisk med Ledelsen.

Vi har, som enkelte tidligere har anført, været et uanvendeligt Apparat, den enten burde være bragt i Stand eller kasseret medens Tid var, - idet et Værn maa paaregne at skulle kunne sættes ind naar som helst med sin fulde Styrke. Vi har ved at tie bidraget vort til at skabe en falsk Sikkerhedsfølelse i Landet.

Og lad os fremtidig blive fri for den Indstilling, som man herte flere Officerer fortolke i Dagenes efter den 9. April, at vi ikke er gaaet ind i Marinen for at slaas. Jo, vi skal netop altid være klar til at indfri de Veksler, vi trækker paa Statens Regning.

II. Søofficerernes ydre Front.

Da der som anført hersker Splittelse indenfor Søofficerskorpset, kan der jo ikke forventes nogen fast ydre Front, men kun Vilkaarlighed og Usikkerhed.

1) Forholdene indenfor Marinen.

Lad os først slaa fast, at øvrigt Personel i Marinen ikke har Tillid til os, - og det er udelukkende vor egen Skyld, thi ligesom Officerer indbyrdes ikke viser hinanden Tillid, ligesaadan viser vi Søofficerer ikke Søværnets øvrige Personel tilstrækkelig Tillid.

Naar en yngre Befalingsmand saaledes indberetter begaaede Forseelser, fæster man sjældent Lid til Vedkommende, men søger som oftest at dreje det derhen, at det er Befalingsmanden, der selv har provokeret det skete. Ja, man har endog sporet en Tendens blandt Søofficerer til at fordreje Indberetninger og omskrive Forseelser som f. Eks. "respektstridig Optræden" til "ukorrekt Opførsel" o. lign. for at kunne nøjes med at anvende Disciplinarmidler i Stedet for Straffe.

Resultatet udebliver da heller ikke. Befalingsmændene lader alt glide upaataalt hen af Frygt for, at der vil blive rettet Kritik mod dem selv.

Lad os erindre Bestemmelsen: "Den foresatte skal opretholde alle under ham befalende i deres Myndighed og Anseelse og strengt holde over, at der vises dem den skyldige Lydighed og Respekt af deres undergivne, saaledes at den militære Subordination haandhæves igennem alle Grader.

Mange yngre Befalingsmænd har da ogsaa aabent udtalt, at de ingen Glæde føler ved deres Arbejde, fordi de ikke bliver støttet af Officererne.

Det her fremførte kan ikke imødegaaes, som man ofte Mører, med Glosen: "Befalingsmændenes manglende Uddannelse", thi det er os selv, der forestaar denne Uddannelse.

Vor Behandling af de værnepligtige maa ogsaa lægges helt om. Betragter vi de vpl. kort efter Indkaldelsen, er de tjenstivrige og kun opsat paa at yde deres bedste, - naar de forlader os, er de dovne, dvaske og ugidelige og fuld af Kritik-, og det er vor egen Skyld.

Paa Eksercerskoler lægges der stor Vægt paa korrekt militær Optræden, og lige saa snart de vpl. gaar over til anden Tjeneste, slækker vi selv af paa vore Krav til dem. Vi bibringer dem altsaa selv den Indstilling, at der findes 2 forskellige Former for Optræden;: en "Paradeoptræden" og en "jævn, sur Arbejdsoptræden", den er den almindeligste, og som vi alle tolererer.

Naar Eksercerskolen først er overstaet, gøres der heller ikke meget for at holde Gaisten vedlige. Der burde gøres noget flottere ud af den efterfølgende Tid; militær Skuespil af passende Sterrelse med Virkning ogsaa udover

Holmens Omraade er sikkert paa sin Plads. Og lad os saa ^{faa} rigtig Musik indført igen.

Og ligesom vi ikke stoler paa vore Befalingsmænd, viser vi heller ikke de værnepligtige den ringeste Tillid. Vi sætter dem paa Post uden egentlige Opgaver og uden nogen som helst Form for Myndighed, vi giver dem Vaaben uden tilsvarende Ammunition og Tilladelse til at bruge Maabnene.

Lad os fremtidigt betragte det som en primær Opgave at bibringe værnepligtige ^{Kamp-} Aand og Forsvarsvilje, saa vil de af sig selv propagandere for vort Værn ude i Folket, den bedste Propaganda, man vel kan tænke sig.

De her fremførte Forhold vil maaske af nogle blive karakteriseret som Sagen uvedkommende, men for os unge, der i vort Arbejde har den direkte Føling med det undergivne Personel, er det Sagens egentlige Kerne.

2) Forholdet til Hæren.

Næsten alle ældre Søofficerer indrømmer gerne, at de ikke kan komme paa samme Bølgelængde som Hærens Officerer. Men man slaar sig til Taals hermed. Lad Marineministeriet arrangere Samarbejde mellem Officerer af begge Værn, saaledes at vi kommer ud over dette negative Standpunkt. Lad os faa etableret Samarbejde paa bred Basis, begge Parter har meget at lære af hinanden.

3) Forholdet overfor Folket.

Før voré Forhold indenfor Marinen og vort Forhold til Hæren er i Orden, vil vi afgjort ikke opnaa det tilsigtede ved at søge ud i Folket.

Og hvori skal dette Arbejde endelig bestaa; Efter det Kendskab, vi hidtil har faaet til Bevægelsen af dennes Foregangsmænd, ser det for os ud, som om det skal være den enlige Officer, der med Mappe under Armen møder op ved et Arbejderforum, og forventer, at Tilhørerne falder om af Forsvarsvilje, naar de f. Eks. faar forklaret det hemmelige Rum i Torpedoen eller Kilen e en 75 mm eller maaske noget af den militære Retspleje.

Det vi eventuelt kan gøre, er at bringe Militærets Grene ud i Dagliglivet. Folket skal se det hele, som det virker, som et dagligt Billede i det daglige Liv, men Sagen skal holdes populær af Regeringen, ellers er den dødfødt.

Det er i den Form, vi unge kan gaa ind for en ny Bevægelse, men vi maa kraftigt tage Afstand fra at skulle virke som Missionærer i Uniform, der blot skal lade Ordet lyde.

For at komme ud af den øjeblikkelige haabløse Situation maa vi gøre os klart, at ifølge hele den militære Ide er vor Livsstilling og hele Tilknytning til Marinen af tjenstlig og krigsmæssig Art.

Dette skal gaa igen i alle Spørgsmaal. Det er Ledelsen og kun Ledelsen, der maa og skal bestemme, det er Ledelsen, der skal vise Vejen til Respekt for Flaadens Traditioner.

Den første Opgave bør være at skabe ordnede Forhold indenfor Marinen og ikke at erobre nyt Land ude i Folket før dette er klaret.

Vi unge ønsker fast Grund under Fødderne, ingen Vaklen i Toppen, væk fra Politik og civil Opfattelse af tjenstlige Sager.

Kan nye Strømninger ikke bringes ind under rent tjenstlige Former, men stadig skal være Enkeltpersoners og frivillige Indsats, maa de kasseres.

Vi ser ikke bedre end at en fast og veldisciplineret Marine er bedre egnet til at skaffe Tillid til Forsvars-sagen end noget andet.

Lad Ledelsen i Stedet for at spille Tiden med at rejse kunstige Folkestemninger udelukkende i Varnenes egen Interesse, udelukkende til Fordel for os selv, og maaske samtidig til Skade for vort Land, beskæftige sig med det yderst vigtige at overveje, hvilke Opgaver Marinen fremtidig kan blive stillet overfor, ud fra forskellige tænkelige Vendinger i og Resultater af den nuværende Krig, m.a.O. hvilke Formaal, Varnene skal tjene, saaledes at vi er klar til Handling, i en hvilken som helst Situation og ikke risikerer atter en Dag at skulle staa uforberedt overfor den ~~gænske~~ barske Virkelighed.

Ledelsen bør dog stadig have for Øje, at Varnene er til for Folkets Skyld og ikke omvendt, og at Hensynet til Folkets lykkeligst mulige Skæbne altid vil være det, der bør veje tungest i Vægtskaalen, naar Afgørelser skal træffes.

Vi udtaler, ikke som Indlederen;: "Lad Aftenen vise, at der stadig er Krummer i den danske Seofficer", - men "Lad vor fremtidige Virken og Handlinger vise det", - thi det er Gerninger- ikke Ord, der tæller,

Kontreadmiral C. Hammerich

~~Indledende Tale ved Mødet~~

Søljøjtnantselskabet den 25/2 1941

Engang har jeg som ung staaet her paa denne Talerstol og forsøgt at faa dette Selskabs Medlemmer til at gaa ind for et Oplysningsarbejde om Forsvarssagen sammen med Hærens Officerer.

Det lykkedes ikke dengang, fordi jeg løb Fanden mod en Mur af Modstand og Negativitet hos Selskabets ældre Medlemmer.

Det er ganske ejendommeligt at se, hvordan Billedet har ændret sig. Dengang vilde man ikke med, fordi det drejede sig om Samarbejde med Hæren.

Nu har man, saa vidt jeg forstaar intet mod denne Side af Sagen, og nu - hvor jeg selv hører til de ældre - kommer den Modstand, der overhovedet er kommet til Orde fra de ganske unge.

Det er saa meget mere ejendommeligt, ^{som} ~~saa sandt~~ dette Arbejde skal gøres for Fremtidens Skyld; det bliver de unge, der skal høste Frugterne, hvis Arbejdet lykkes. Naar der er nogen Modstand fra den Kant, maa det skyldes, at der er en Misforstaaelse med Hensyn til vort Formaals og Arbejdets Art.

Lad mig da sige det saa tydeligt som muligt, det er ikke Politik vi vil drive, det er ikke Politikere eller politiske Partier vi søger. Vi søger Befolkningen, og det er vort Maal bl.a. at faa den til at forstaa, at Forsvarssagen skal ^{løftes op} ~~haves o-~~ ver den partipolitiske Strid. Man skulde tro, at den Del af Programmet kunde alle Officerer være med til.

Dette Arbejde var jo paabegyndt af Hæren, der paa Skodsborgmødet søgte den første Forbindelse med forskellige Befolkningsgrupper f. Eks. de samvirkende Ungdomsforbund, Lærere, Præster, Repræsentanter for Foreninger til Arbejdsløshedens Bekæmpelse m.fl.

Det er ganske rigtigt, at da vi fik Anledning til at komme med, stod Forbindelsen med Arbejderbevægelsen først paa Programmet.

Vi stod da over for et hurtigt Valg, skal vi være med,
- eller ikke.

Jeg er overbevist om, at det var rigtigt, naar Søværns-
kommandoen gav sin Billigelse til, at vi skulde gaa med. ~~JEGXEX~~
~~XEXXEXXIXXEX~~,

Jeg er overbevist om at det var rigtigt, at vi, naar
der var Tale om at søge Forbindelse med Landets Befolkning, da
maatte gøre det paa en saadan Maade, at det blev klart for alle,
at her stod de to Værn sammen, Side om Side og i enigt Samarbej-
de.

Jeg er ligeledes overbevist om, at det var rigtigt, at
vi ikke veg tilbage for at søge Arbejderbevægelsen, selv om vi
~~soa~~ ikke kunde komme uden om at ^{faa} Forbindelse med visse Politikere,
fordi de var uløseligt knyttet til Arbejderbevægelsens Organisa-
tion.

Det var nødvendigt at gøre dette, fordi vi ikke kunde
gaa uden om en Befolkningsgruppe, der, naar man regner Arbejder-
nes Familie med, repræsenterer mindst een Million af Landets Be-
folkning.

Det var et rigtigt Sted at sætte ind, fordi denne Be-
folkningsgruppe først og fremmest med Hensyn til Forsvarssagen
har Omvendelse Behov. Det var et heldigt Sted at sætte ind, for-
di denne Omvendelse allerede var i Skred. Det var et hensigts-
mæssigt Sted at sætte ind, fordi vi allerede nu har Vished for,
at vi kan komme frem og komme hurtigt frem, takket være denne Be-
vægelses faste Disciplin og faste Organisation.

Med deres faste Tag i deres egen Presse, med deres
vidtforgreneede Oplysnings- og Propagandaapparat, med deres Ung-
doms- og Idrætsorganisationer er der alle Muligheder til Stede
for, at vi hurtigt og let kan faa Forbindelsen.

Vi kan selvfølgelig ikke komme videre paa dette Felt,
hvis vi ikke kan overvinde vor Ulyst til at træde i Forbindelse
med dem - en Ulyst som jeg forsaavidt godt kan forstaa.

Vi maa imidlertid forstaa, at det er en ny Tid, vi le-
ver i, vi maa opgive vor tilbageholdende, eksklusive Holdning,
som store Dele af Befolkningen ofte har misforstaaet, *og nu se
at komme i Kontakt med folket.*

Jeg vil garantere, at det ikke er Hensigten at blive

staaende ved dette. Vi er allerede igang med Lærerforeningerne, Studenterforeningen og andre upolitiske Ungdomsforeninger, 12-Mandsforeningerne og andre Landboorganisationer. Erhvervsliv, Ingeniørforeningen, Industri- og Haandværkerkredse vil følge, og vi agter at gaa frem, saa hurtigt det overhovedet er muligt.

Formaalet er jo ikke blot at være med til at oparbejde en Værnevilje, som jo gudskelov faktisk er til Stede, selv om der i store Kredse tiltrænges et Arbejde, for at Befolkningen kan faa en ny og mere positiv Indstilling overfor Forsvarssagen.

Formaalet er i høj Grad at give saa store Dele af Befolkningen som muligt Lejlighed til at lære os at kende, at vinde deres Tillid, at skabe den Respekt for Værnene, som vi alt for høj Grad hidtil har savnet.

Vi kan allerede nu se, at der kan vindes noget paa dette Omraade, 3/4 af den danske Presse har allerede givet vort Arbejde Tilslutning og udtalt Sympati for det.

Vi har nu en enestaaende Lejlighed til at skabe Forstaaelse og Respekt for Værnene i Befolkningen, saa sandt vi nu kan se bort fra Klikevæsen og indre Splid og slutte op i Enighed ~~og ikke andet~~.

*Selmt Maxwell
Arbejde indadtil
indadtil
gymn. inst. Tidskrift
Leverige
Forsvarende
Blad 1/3 af
Presse,
Landofficeren
Handling og
ikke Ord*

Med Hensyn til hvad der iøvrigt er kommet frem her i Aften, vil jeg sige bare et Par Ord om vor uheldige Vane at spilde Tiden med negativ Kritik ^{og} at løbe med Sladder. Det har virket forstemmende at høre, at det staar saa galt til, at man har følt sig foranlediget til at tage dette Spørgsmaal op og nævne dette Ord her i dette Selskab. Paa den anden Side er det glædeligt, at Søofficererne nu selv forstaar, at det maa holde op, og at vi selv maa holde Justits.

Det gælder jo om negativ Kritik, at den gør megen Skade, og det gælder om Sladder, at den enkelte - som maaske ikke mener det saa ondt - ikke kan vurdere den Skade han gør. Sladder kan nemlig ikke indhentes, den løber hurtigt videre, den ender maaske med at skade ham selv og at ødelægge os alle. Det er desværre nemmere at bryde ned end at bygge op.

Vi lever nu i en forfærdelig vanskelig Tid, og de Vanskeligheder vi er ude i, kan maaske om kort Tid blive værre endnu. Efter min Mening er den eneste Redning, at vi nu forstaar, at vi maa holde sammen; der maa være Enighed indadtil.

Det er fuldstændigt rigtigt, at uden en enig indre Front, med den rette Disciplin og med Tillid til og Respekt for Ledelsen, kan intet vindes udadtil.

Jeg tror saa meget paa Nutidens Søofficerer og da ikke mindst ogsaa paa de unge, og jeg føler mig saa overbevist om, at det Arbejde, der er sat igang er rigtigt, at vi nu efter dette Møde roligt og uanfægtet fortsætter vort Arbejde paa den ydre Front i Tillid til at den indre Front nok skal holde, saa at vi faar den fornødne Støtte.